

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

I. leto.

V Gorici, listopad 1880.

II. zvezek.

Sv. Elizabeti,

patroni tretjega reda.

V ptuji zemlji na gosposkem vertu,
Glej, razcveta se kraljeva roža;
Še ji sije spomladansko sonce,
Še ji listke lahen veterc boža.

Sij ti sonce, bodi srečna večno,
Lepa stvarca, ti veselje naše!
Naj ledena te ne pali slana,
Červ ne išči v tvojem perju paše!

Ali kaj se dela noč po dnevi?
Noč se dela, ljut vihar zatuli,
In sovražnik hud leti v viharju,
S korenino mlado rožo spuli.

In z močjo jo z verta verže vunkaj,
Verže tjakaj jo v divjò puščavo! —
Né je vničil! Tam se prime roža,
Raste, rajsko lije vkrog dišavo.

Kaker balzam, kaker božja mana
Je dišava ta krepko zdravilo;
Siti gladne, žejnim žejo vgaša,
Vsem koristi, daje moč in silo.

Vkrog in krog se po deželah širi,
Do nebes se dragi duh vzdiguje,
In vesela so ga vsa nebesa,
Vse se krasne rože te raduje.

Bog veli pa in vže je tam in vterga
Mladi cvetek angelj smerti srečne,
Nese gori ga v nebesa zlata,
Naj cvetè tu na vse čase večne.

Roža lepa, Elizabeta ljuba!
Hvalo, čast tvoj tretji red ti poje;
Ti povsodi mu branivka bodi,
Bodi varstvo mu mogočno tvoje!

Drugi pastirski list

kardinala Joahima Pečija, škofa peruškega,
sedanjega svetega očeta papeža Leona XIII.,
o tretjem redu sv. Frančiška.

Joahim Peči,

*kardinal mašnik sv. rimske cerkve naslova sv. Krizogona,
po milosti božji škof peruški.*

Vže pred petemi leti smo govorili v škofijskem našem kalendru o tretjem redu sv. Frančiška, razlagali njega začetek, značaj in korist in vam priporočali, da vpeljujete in širite to spokorno vstanovo po celem obsegu naše škofije. Tudi letos se nam je zdelo primerno o ravno tistem redu vam govoriti, redu, ki podaja najkrepkejši pripomoček zoper vse hude bolezni, ki tarejo človeško družbo do te stopinje, da ji preti popolni razpad. V resnici, Gospod, ki je ozdravljive naredil narode, on je napeljal svetega Frančiška, da je le-ta red vstanovil, da bi se po njem izboljšale šege, zavarovala vera in duše v mejsebojni ljubezni združevale; tudi dandanašnji, kaker je videti, se hoče Gospod le-tega reda poslužiti, da mej narodi kerščansko popolnost zopet zasadi ter k rasti spravi. To ni le naša misel, temuč mnogih znamenitih mož pričanje.

Janez Marija Vianney, župnik arski na Francoskem, po svoji

svetosti čiščenja vreden mož, je terdil v svojih božje modrosti prešinjenih nasvetih, da je razširjanje tretjega reda svetega Frančiška odločeno, da prinese rešenje cerkvi in državi. Sloveči prelat, častitljivi gospod Segur terdi govore o posvečujoči moči, ki jo ima tretji red, da je ta vstanova upanje kerščanskega sveta. Katoliški zbori, ki so se obhajali poslednja leta v naši Italiji, so izrekli željo, da naj bi se spokorni tretji red dan na dan bolj širil; sprevideli so namreč, da izvira iz njega najizdatniša moč, katera je v stanu zmago pridobiti cerkvi nad vsemi njenimi sovražniki.

Ali poslušajte še mnogo imenitniše spričevalo. Njihova svetost papež Pij IX. so pisali pismo na vrejevateljstvo časopisa „Annales Franciscaines“, kjer so izrekli očitno, da imajo tudi oni le-to vernim tako tolažljivo upanje, da bo namreč ta red zdravilo za vse škode, ki pretijo človeški družbi.

Zategadelj smo do bratov tretjega reda vedno imeli posebno ljubezen, in to čutimo še više rasti, kar smo prejeli od poglavarja svete cerkve oblast voditi prvo skupščino te vstanove. Vnovič torej in še silniše kaker prej prosimo duhovne pastirje tega mesta in cele naše škofije, naj imajo posebno skerb za to dragoceno rastlino, ker bo gotovo rodila najizverstniše sadje v njihovih duhovnih okrajinah.

In v resnici, ko smo popotovali po naši škofiji pri pastirskem obiskovanju, opazili smo v veliko tolažbo svoje duše, da je ta svet že prebogato žetev prinesla povsod, kjer se je posejala. Pregrehe so namreč izginile, ali so se vsaj zmanjšale, šege so se popboljšale, vera se je vterdila, gorečnost pomnožila, opravljanje dobrih del je dobilo novo budilo, verniki so se izobrazili po božji modrosti Jezusa Kristusa, tako da se lažje in varniše vmikajo zanjkam vernih ljudi, ki hočejo sè vsemi pripomočki iztergati kristijane iz naročja svete cerkve in pokorščine do rimskega papeža.

Zato priporočamo vsem duhovnim pastirjem, koliker le moremo, da naj obernejo vse svoje skerbi v razširjevanje te serafinske vstanove mej občinami, ki so jim izročene, s tem da razlagajo ljudstvu očitno in zasebno, kako izversten, lagak in milosti bogat je ta red. Izverstnost je jasna iz tega: Vstanovil ga je častitljivi sveti Frančišek, tisti mož, ki ga le sè serafini moremo primerjati, tisti ljubljeneč izveličarjev in najzvestejša njegova podoba. Nadalje šteje ta red v svojih verstah preveliko število oseb, ki so bile izverstne po svoji svetosti in učenosti, in mej njegovimi obilnimi branivci in razširjevalci se svetijo rimski papeži, ki so ga blago-

volili obdarovati s posebnimi pravicami in velikimi odpustki. Pokažite nadalje lahkoto tega reda, da se ne bodo dali zaderževati verni, da ne bi pristopili tretjemu redu, zavoljo strahu pred vmišljenimi težavami in zavoljo praznih predsodkov. Prepričajte jih, da ga je vstanovil sveti Frančišek zlasti za tiste, ki so prisiljeni zunaj samostanov navadno življenje mej svetom živeti, in da svojih udov ne veže pod nobenim grehom, temuč da hoče le izpolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi pospeševati mej ljudmi. Naposled jim pokažite velike koristi tega reda. Tretji red v resnici mir in pokoj napravlja v družini in v soseski in vse čednosti pridejo ko spremljevalke ž njim.

S tem ob enem sporočamo duhovnim oskerbnikom našega mesta, da je ena skupščina tretjega reda tukaj že postavno vstanovljena in ima svoj sedež v cerkvi svetega Filipa. Vsi naj torej vejo, da je naša posebna želja, da bi videli to skupščino od dne do dne bolj rasti in razcvetati se tako po vstopu novih udov, kakor po duhovnih razgovorih ob mesečnih shodih in po natančnem izpolnjevanju vsega, kar predpisuje redovno vodilo. Da se pa to za stanovitno doseže, naj se združijo z nami h gorečemu in nestrudnemu delu vsi duhovni, ki imajo z dušnim pastirstvom opraviti. S tem pripomočkom, tega smejo prepričani biti, bodo z velikim vspehom delali za ponovljenje in ohranjenje čistosti vere in čednostnega življenja po svojih duhovnih občinah.

Dano v Perudži 12. prosinca 1877.

† JOAHIM kardinal PEČI,
škof peruški.

Pisma našega sv. očeta Frančiška.

XIII. Vsem duhovnim.

Častitim v Kristusu gospodom svojim, vsem duhovnim, ki so na celem svetu in žive po določilih svete katoliške vere, brat Frančišek, mali in najmanjši hlapec, pozdravljen je sè vsem spoštovanjem in poljubom nog.

Ker sem dolžnik postal vsem, pa vam zavoljo svojih slabosti

ne morem več zadoščevati sè svojimi besedami pričujoč, zato sprejmite sè vso ljubeznijo in blagovoljnostjo to moje opominjevanje in spodbujanje, napisano z nemnogimi besedami.

Pomislimo vsi duhovniki veliko pregreho in nevednost, v kateri so nekateri glede presvetega telesa in kervi Gospoda našega Jezusa Kristusa in glede presvetih imen in njegovih pisanih besed, ki posvečujejo telo. Vemo, da ne more biti sveto rešno telo, ako se prej ne posveti z besedo. Nič namreč nimamo in ne vidimo telesno na tem svetu od samega Najvišjega, kaker le telo in kri in imena in besede, s katerimi smo vstvarjeni in rešeni od smerti k življenju. Vsi tisti pa, ki opravljajo tako svete skrivnosti, naj pomislijo sami pri sebi, posebno tisti, ki jih tako nepremišljeno opravljajo, kako slabi so kelihi, korporali in pertjé, kjer se posvečuje telo in kri našega Gospoda, in mnogi je puščajo na nespodobnih krajih, nosijo tako, da se Bogu vsmili, nevredno vživajo in nepremišljeno drugim delijo. Tudi imena in besede njegove pisane se dostikrat z nogami pohodijo, ker živalski človek ne ume tega, kar je božje. Ali nas za vsega tega voljo ne gane ljubezen, dasiravno se nam daje v roke dobrotljivi Bog sam in se ga dotikamo in ga vsaki dan sprejemljemo sè svojimi ustmi? Ali ne vemo, da imamo priti v njegove roke?

Poboljšajmo se torej berž in za terdno v vseh teh in drugih rečeh, in kjerkoli bo presveto telo Gospoda našega Jezusa Kristusa brez dovoljenja postavljeno in puščeno, naj se vzame s tistega kraja in na dragocen kraj postavi in zaklene. Ravno tako imena in besede Gospodove pisane, kjerkoli se najdejo na nečednih krajih, naj se poberejo in na spodoben kraj denejo. Saj vemo, da imamo vse to dopolnjevati čez vse, po zapovedih Gospodovih in določilih svete matere cerkve. In kedor tega ne bo storil, vedi, da bo na sodnji dan odgovor dajal pred Gospodom našim Jezusom Kristusom.

Da se bo pa to pisanje bolje moglo izpolnjevati, naj vedo, da so blagoslovljeni od Gospoda Boga, kateri je bodo dajali prepisati. Gospod naš Jezus Kristus naj sè svojo sveto milostjo napolni in pokrepča vse moje gospode.

XIV. Vsem kustosom manjših bratov.

Vsem kustosom manjših bratov, ki jim bo to pismo v roke prišlo, brat Frančišek, najmanjši služabnikov božjih, pozdravljenje in sveti mir v Gospodu.

Vedite, da so pred obličjem božjim neke reči silno visoke in vzvišene, ki pa včasih pri ljudeh za malo vredne in zaveržene veljajo; in druge so ljube in čislane pri ljudeh, ki veljajo pred Bogom za naj malovredniše in naj bolj zaveržene. Prosim vas pred Gospodom našim Bogom, koliker le morem, da tisto pismo, ki govori o presvetem telesu in kervi našega Gospoda, izročite škofom in drugim duhovnim in v spominu ohranite, kar smo vam o tem priporočili. Drugega pisma, katero pošiljam, da je dajte vladavcem, županom in gosposkam, in v katerem je pisano, da naj se mej ljudstvu in po ulicah hvala božja oznanjuje, naredite hitro mnogo listov in prepisov in dajajte jih z veliko marljivostjo tistim, katerim se imajo dati. Pozdravljeni v Gospodu.

XV. Vladavcem ljudstev.

Vsem gosposkam in županom, sodnikom in vladavcem, ki so na svetu, in vsem drugim, katerim bo prišlo to pismo v roke, brat Frančišek, vaš služabnik v Gospodu, majhin in zaničljiv, pozdravljenje in mir vsem vošči.

Premislite in glejte, da se bliža smertni dan. Prosim vas torej sè spoštovanjem, kaker le morem, da ne pozabite Gospoda in ne odstopite od njegovih zapovedi zavoljo posvetnih skerbi in opravkov, ki jih imate; zakaj vsi, ki pozabijo nanj in odstopijo od njegovih zapovedi, oni so prekleti in bodo pozabljeni od njega. In ko bo prišel smertni dan, se bo vzelo od njih vse, kar so mislili, da imajo, in koliker bolj so modri in mogočni bili na tem svetu, tolikanj večje terpljenje bodo imeli v peklu. Zato vam, gospodom svojim, svetujem za terdno, da pred vsemi drugimi skerbmi in opravki z ljubeznijo sprejemajte presveto telo in presveto kri Gospoda našega Jezusa Kristusa v svetem spominu nanj. In toliko čast dajajte Bogu mej ljudstvom, ki vam je izročeno, da se bo vsaki večer oznanjevalo po oklicevavcu ali po drugem znamenju, da naj vse ljudstvo hvali vsegamogočnega Gospoda Boga in se mu zahvaljuje. In če tega ne storite, vedite, da boste odgovor dajali na sodnji dan pred Gospodom svojim Bogom, Jezusom Kristusom. Kateri pa bodo to pisanje pri sebi imeli in izpolnjevali, naj vedo, da bodo blagoslovljeni od Gospoda Boga.

Opomba. — Leta 1219 je zbral sv. Frančišek drugi generalni kapitelj v Asizu. Od tod je razposlal brate na vse kraje sveta oznanjevat vero Kristusovo. Sabo jim je dal pismo, s katerim je tadanji papež Honorij III. priporočil manjše brate, priporočna pisma nekaterih kardinalov in naposled tudi tri svoje pisma. Iz mej teh je prvo (mej zbranimi pismi XIII.) namenjeno vsem katoliškim duhovnikom, katerim priporoča, naj imajo v veliki časti presveto rešno telo, pa tudi sveta imena in besede božje, s katerimi se posvečuje sveto rešno telo. Kaker smo videli, je priporočal oboje tudi svojim redovnim bratom, poslednje v XI., prvo pa v XII. pismu. V drugem pismu (mej zbranimi XV.) priporoča gosposkam, naj v svojih posvetnih skerbeh ne pozabijo na Boga, naj s pobožnostjo pristopajo k svetemu obhajilu in naj skerbe, da se bo vsaki večer ljudstvu dajalo znamenje k molitvi. Iz teh besed vidimo, da je nekako že sv. Frančišek začetnik večernega zvonjenja. Tretje pismo (mej zbranimi XIV.) je namenjeno „vsem kustosom“, to je toliko kaker okrajnim predstojnikom ali provincijalom manjših bratov, katerim naroča, naj oni dve pismi oddajo, komer ste namenjeni; dasiravno ste namreč priprosti, vender morete s pomočjo božjo svoj namen doseči, ker je pred Bogom dostikrat mnogo vredno, kar je zaničljivo pred ljudmi. V resnici ste pismi svetega Frančiška tolikanj ginili duhovne in svetovne gospode, da se ne le niso zoperstavljali naselitvi manjših bratov, temuč so jih še prosili povsod, kamer so prišli, da naj pri njih ostanejo.

Povesti iz življenja sv. Frančiška in njegovih svetih tovarišev.

49. poglavje.

Kristus so prikaže bratu Janezu z Alvernije.

Mej drugimi modrimi in svetimi brati in sinovi sv. Frančiška, kateri so po besedah Salomonovih dika očetova, je bil naše dni v imenovani marški provinciji sveti in častitljivi brat Janez iz Ferma, katerega so tudi brata Janeza z Alvernije imenovali, ker je dalj časa na svetem kraju, Alverniji, živel in tam tudi vmerl. Bil je mož zglednega življenja in velike svetosti. Ko je ta brat Janez

še ko otrok mej svetom živel, je priserčno hrepenel po poti pokore, katera ohrani telesno in dušno čistost. Začel je torej še prav majhin fantič nositi spokorni pas in železen obroč na svojem životu; in ostra pokorila si nakladati. Posebno ko je bil pri korarjih svetega Petra v Fermu, kateri so v vsi obilnosti živeli, je zaničeval telesne vgodnosti in krotil svoj život z mnogim in ostrim postom. Ker so mu pa njegovi tovariši zelo vgovarjali, mu spokorni pas vzeli in ga na vse načine v spokornih vajah ovirali, zato je sklenil po božjem navdihnjenju svet in njegove ljubivce zapustiti in se v obleki križanega sv. Frančiška čisto darovati v naročje Križanemu, in tako je tudi storil. Ko je bil tedaj še čisto mlad v red sprejet in skerbi noviškega magistra izročen, dosegel je toliko notranjo pobožnost, da se mu je včasih, ko je magistra o Bogu govoriti slišal, serce tako tajalo, kaker vosek pri ognju. Božja ljubezen ga je s toliko sladkostjo ogrevala, da te sladkosti ni mogel več mirno prenašati, temuč je šel, in kaker v dušni pijanosti je zdaj po vertu, zdaj po gozdu, zdaj po cerkvi okoli dirjal, kaker ga je ogenj gorečega duha naganjal. Na dalje je ta angelju enaki mož s pomočjo milosti božje vedno rastel od čednosti do čednosti, množili so se mu nebeški darovi, božje povzdignjenja in zamaknjenja, tako da se je njegov duh povzdignil včasih do svitlobe kerubinske, včasih do žareče ljubezni serafinske, včasih do veselja zveličanih, včasih do ljubeznjivih, nepopisljivih objemov Kristusovih, in to ne samo po notranjem, duhovnem vživanju, temuč tudi v zunanjih vidljivih znamenjih in telesnem vživanju. Posebno enkrat je plamen božje ljubezni neizmerno vnel njegovo serce, in ta plamen je v njem gorel dobre tri leta. Mej tem časom je vžival čudovite tolažila in božje obiskovanja in večkrat je bil v Boga zamaknjen; ob kratkem, zdelo se je, da ga je v tem času Kristusova ljubezen popolnoma užgala in razvnela. To se je zgodilo na sveti gori Alverniji.

Ker pa ima Bog za svoje sinove posebno skerb, in jim zdaj tolažbo, zdaj terpljenje, zdaj srečo, zdaj nesrečo pošilja, kaker vidi, da je potrebno, da jih v ponižnosti ohrani, ali pa da v njih bolj užge željo po nebeških rečeh, zato se je dopadlo božji dobroti imenovanemu bratu Janezu čez tri leta ta žar in plamen božje ljubezni odtegniti in ga vse duhovne tolažbe oropati. Ostal je torej brat Janez brez luči in ljubezni božje, brez tolažbe, žalosten in poln bolečine. Ves preplašen nad tem je v gozd zbežal, kjer je sem ter tje dirjaje z besedami in jokom in stokom klical ljub-

ljenega ženina svoje duše, kateri se je bil skril in oddaljil od nje-
ga, brez katerega pričujočnosti njegova duša ni našla ne miru ne
počitka. Ali nikjer in nikaker ni mogel najti svojega sladkega
Jezusa, ni se mogel povzdigniti do tako prijetnega uživanja Kri-
stusove ljubezni, kaker je poprej bil vajen. Ta velika britkost je
mnogo dni terpela. On pa je ostal stanoviten in je z jokanjem
in sè zdihovanjem prosil Boga, naj v svojem vsmiljenju zopet da
ljubljenega ženina njegovi duši.

Naposled, ko je bila po božjem dopadenju njegova poter-
pežljivost zadosti izkušana in njegovo poželenje dovolj vneto, in je
brat Janez nekega dne žalostno in britko po gozdu hodil, séde
truden blizu nekega bukovega drevesa in se sè solznimi očmi ozi-
ra proti nebu. Kar naenkrat se prikaže Jezus Kristus prav blizu
na stezi, po kateri je brat Janez prišel, pa besedice ne sprego-
vori. Ko brat Janez to vidi in prav dobro razloči, da je
Kristus, hitro pade k njegovim nogam in ga z mnogimi solzami
ponižno prosi rekoč: „Pridi mi na pomoč, o Gospod moj, zakaj
brez tebe, moj presladki zveličar, sem v temi in v joku, brez te-
be, naj pohlevniše jagnje, sem v sili, v potrebi in v strahu, brez
tebe, sin najvišjega Boga, sem v izmotnjavi in v škodi, brez tebe
sem vsega dobrega oropan in brez svitlobe, zakaj ti si Jezus Kri-
stus, prava dušna luč; brez tebe sem izgubljen in zaveržen, zakaj
ti si dušno življenje in življenje vsega življenja; brez tebe sem
nerodoviten in posušen, zakaj ti si studenec vsega dobrega in vseh
milosti; brez tebe sem popolnoma brez tolažbe, zakaj ti si Jezus,
naše zveličanje, naša ljubezen in hrepenenje, kruh okrepčanja, vi-
no, katero razveseljuje serca angeljev in serca vseh svetnikov.
Razsvetli me, o milosti polni Gospod in naj ljubeznjiviši pastir,
zakaj jaz sem tvoja ovčica, akoravno tega nisem vreden.“

Ker pa hrepenenje, katerega Bog ne vsliši precej, svete mo-
že še k večji in zaslužniši ljubezni užiga, zato je Kristus, Gospod,
po omenjeni stezi mimo njega šel, ne da bi ga vslišal ali kako
besedo spregovoril. Brat Janez vstane, teče za njim, se mu verže
vnovič k nogam, ga sè sveto silo zaderžuje in sè solzami in z ve-
liko pobožnostjo prosi: „O naj slajši Jezus Kristus, vsmili se me
reveža, vsliši me po velikosti svojega vsmiljenja in po resnici svo-
jega odrešenja, podari mi spet veselje svojega obličja in svojega
ljubeznjivega pogleda, zakaj vsa zemlja je polna tvojega vsmi-
ljenja!“ Kristus pa gre spet naprej, ne da bi mu rekel kako be-
sedo, ali da bi ga potolažil. On dela kaker mati z otrokom, ke-

der jesti prosi; ona pusti, da otrok jokaje za njo hodi, da potem jed s tolikanj večim veseljem vzame. Tako je tudi brat Janez še večo gorečnostjo in hrepenenjem šel za Gospodom. Ko ga je došel, se Kristus, Gospod, k njemu oberne, ga z veselim in ljubeznivim obrazom pogleda, svoje svete in vsmiljene roke razprostre in ga z naj večo sladkostjo objame.

Ko je Kristus svoje roke razprosterl, vidi brat Janez, kako so iz svetih zveličarjevih persi svitli žarki izhajali, ki so razsvetili ves gozd in tudi njega na duši in telesu. Tu se verže brat Janez na kolena k nogam Gospodovim. Jezus, Gospod, mu, kaker nekada Magdaleni dobrotljivo nogo k poljubu ponudi. Brat Janez jo z naj večo spoštljivostjo objame in s toliko solzami moči, da je bil v resnici drugi Magdaleni podoben, in pobožno pravi: „Prosim te, Gospod moj, nikar se ne oziraj na moje grehe, temuč po svojem svetem terpljenju in po prelivanju svoje najsvetejše, drage kervi obudi mojo dušo zopet v milosti svoje ljubezni! Saj je tvoja zapoved, da te naj ljubimo iz celega serca in iz vseh moči; te zapovedi pa ne more nihče brez tvoje pomoči izpolnjevati. Pomagaj mi tedaj, najljubeznjiviši Sin božji, da te bom ljubil iz celega serca in iz vseh svojih moči!“ Ko je brat Janez s tako prošnjo pred Jezusovimi nogami ležal, ga je on vslišal, in je zadobil spet prejšnjo milost goreče ljubezni in se je čutil popolnoma vtožženega in prerojenega. Spoznavši, da se mu je dar božje milosti vernil, je začel Kristusa, Gospoda, hvaliti in njegove noge pobožno poljubljati. Ko se je potem vzdignil, da bi Kristusu v obraz pogledal, mu je Jezus Kristus svoje presvete roke odperte poljubiti dal, in ko jih je brat Janez poljubil, se je bližal Gospodovim persim, ga je objel in poljubil. Enako je tudi Kristus brata Janeza objel in poljubil. Mej tem objemanjem in poljubljevanjem je brat Janez toliko nebeške vonjave vžival, da, kè bi bile tudi vse vonjave in dišeče reči celega sveta na enem kraju nakopičene, bi se mu v primeru s to vonjavo kaker neprijeten smrad dozdevale. Ta vonjava je brata Janeza prevzela, tolažila in razsvetila, in je ostala v njegovi duši mnogo mesecev. Odsihmal so prihajale iz njegovih ust, katere so na svetih persih Gospodovih iz studenca božje modrosti pile, čudapolne in nebeške besede, katere so serca spreminjale in mnogo duhovnega sadu obrodile. Še več časa potem je brat Janez na tisti stezi, po kateri so hodile preblažene Gospodove noge, in v vsej okolici vedno čutil tisto vonjavo, in je videl tisti blišč, kadar koli je tjakaj šel.

Ko se je po tisti prikazni brat Janez spet zdramil in je telesna pričujočnost Gospodova izginila, je bil v svoji duši glede nezapopadljive globokosti božjega bitja tako razvitljen, da je, akoravno brez nobenega človeškega znanja in izobraženja, naj bolj učene in težavne vprašanja glede svete trojice rešil in razlagal. Velikokrat je pred papežem in kardinali, pred cesarji in žlahtniki, pred učniki in učenjaki tako govoril, da so se vsi čudili nad njegovimi učenimi besedami in preglobokimi miselmi.

50. poglavje.

Ko brat Janez z Alvernije na vernih duš dan sveto mašo opravlja vidi veliko duš iz vic rešenih.

Ko je imenovani brat Janez nekedaj ta dan po vseh svetih za vse verne duše sveto mašo bral, kaker cerkev zapoveduje, opravljal je ta presveti zakrament, po katerem zaradi njegove moči duše vmernih bolj hrepene, kaker po vseh drugih dobrotah, katere se njim v prid obračajo, s tako gorečnostjo in s takimi občutki serčnega vsmiljenja, da se mu je zdelo, kaker bi se moral ves raztopiti v sladkosti vsmiljenja in bratovske ljubezni. Ko je tedaj pri tej sveti maši kruh spremenil v Gospodovo telo, in ga nebeškemu očetu daroval in prosil, naj iz ljubezni do svojega blaženega sinu Jezusa Kristusa, kateri je v odrešenje vernih duš na križu visel, reši duše vmernih, katere je vstvaril in odkupil, iz terpljenja v vicah, tu je videl nemudoma skoraj brez števila duš iz vic prihajati, kaker bi kedo iz goreče peči neštevilne iskre metal, in jih je videl v nebesa iti po zasluženju Kristusovega terpljenja, katero se vsaki dan daruje za žive in mertve v tisti presveti daritvi, katera je vekomaj češčenja vredna.

51. poglavje.

Brat Jakob iz Falerona se po smerti prikaže bratu Janezu z Alvernije.

Ob času, ko je brat Jakob iz Falerona, mož velike svetosti, v molijanskem samostanu, ki je v feremskem okraju, hudo bolan ležal, je brat Janez z Alvernije, ki je bil tedaj v maškem samostanu, in ker ga je ko svojega dragega očeta ljubil, začel zanj moliti in pobožno prositi Boga, naj bi imenovanemu bratu Jakobu spet dal telesno zdravje, če bi to za njegovo dušo koristno bilo.

Ko se je v tej pobožni molitvi mudil, se je zamaknil, in je nad svojo celico, katera je v gozdu bila, videl veliko trumo angeljev in svetnikov v taki bliščobi v zraku se zibati, da je vsa okolica razsvetljena bila. Mej temi angelji je zapazil bolnega brata Jakoba, za katerega je molil, čisto svitlega in belo oblečenega. Dalje je mej njimi videl tudi blaženega očeta sv. Frančiška, kateri je bil olepšan sè svetimi Gospodovimi ranami in z veliko krasoto. Videl in spoznal je tam dalje tudi svetega brata Lucida in starega brata Matevža z Monterubjana in mnogo družih bratov, katerih ni nigdar v svojem življenju videl ali poznal. Ko je tedaj brat Janez vesel kaker navadno gledal to blaženo trumo svetnikov, mu je bilo razodeto, da bo duša imenovanega bolnega brata zveličana, kaker tudi, da bo na tej bolezni vmerl in da bo po svoji smerti šel v sveti raj, pa ne precej, ker bo v vicah nekoliko zadostiti moral. To razodevenje, da bo duša rešena, je brata Janeza tako razveselilo, da ni imel več skerbi zaradi telesne smerti, mariveč je v veliki dušni sladkosti sam pri sebi zaklical: „Brat Jakob, moj sladki brat! Brat Jakob, tovariš angeljev in družnik svetnikov!“ V tej sladki gotovosti se je zdramil.

Precej je zapustil samostan in je hitel v Molijan brata Jakoba obiskat. Ko ga tako bolnega najde, da je komaj govoril, naznani mu telesno smert ter dušno zveličanje in veličastvo, kaker mu je bilo za gotovo od Boga razodeto. Nad tem se je brat Jakob v duši in obrazu zelo razveselil, radostno in z veselim smehom ga je sprejel, zahvalil se mu je za prineseno sporočilo in se mu je pobožno priporočil. Brat Janez ga je potem ljubeznjivo prosil, naj se po smerti k njemu verne in mu svoje stanje razodene. Brat Jakob mu je to storiti obljubil, če bo Bog dopustil. Ko se je po teh besedah ura ločitve približala, je brat Jakob začel pobožno moliti versto psalma: „V miru bom šel v večno življenje in bom počival.“ Ko je to versto odmolil, se je z veselim in jasnim obrazom ločil iz tega življenja.

Po njegovem pogrebu se je brat Janez vernil v maški samostan, in je čakal dneva, da brat Jakob pride, kaker mu je obljubil. Pa ko je namenjeni dan molil, se mu je prikazal Kristus, obdan od veliko angeljev in svetnikov, in mej njimi ni bilo brata Jakoba. Brat Janez se je nad tem močno začudil in ga je prav pobožno Gospodu priporočil. Drugi dan je brat Janez v gozdu molil, in prikazal se mu je brat Jakob slaven in vesel, spremljan od angeljev. Brat Janez mu je rekel: „O dragi oče, zakaj nisi

prišel k meni tisti dan, katerega si mi obljubil?“ Brat Jakob je odgovoril: „Ker sem potreboval še nekoliko očiščenja, pa v tisti uri, ko se ti je Kristus prikazal, in si me njemu priporočil, te je Kristus vslišal in me vsega terpljenja rešil. Potem sem se prikazal svetemu lajiku Jakobu iz Mase, kateri je pri maši stregel, in je posvečeno hostijo, ko jo je duhovnik povzdignil, v prelepo živo dete spremenjeno videl, in sem mu rekel: „Danes grem s tem detetom v kraljestvo večnega življenja, in nihče ne more brez njega tja priti“. Na te besede je brat Jakob izginil in je sè vso ono srečno angeljsko družbo v nebesa šel; brat Janez pa je bil zelo vtolažen. Imenovani brat Jakob iz Falerona je vmerl ta dan pred svetim aposteljnem Jakobom v molijanskem samostanu, v katerem je zavoljo njegovega zaslužnja božja dobrot po njegovi smerti mnogo čudežev storila.

O češčenju device Marije,

brez madeža spočete, *in Bernard prota*

zlasti v frančiškanskem redu.

X.

Skoraj do konca sedemnajstega stoletja ni od strani svete rimske cerkve nihče bil prisiljen k praznovanju neomadežanega spočetja. Pervi korak naprej je naredil v tej zadevi tretjerednik svetega Frančiška, papež Inocencij XII. Po prošnji španjskega kralja Karola II. je vkazal 15. velikega travna 1693, da imajo opravljati duhojne ure in mašo tega praznika vsi, ki so po svojem stanu dolžni brevir moliti; tudi se ima povsod obhajati z osmino. Drugi očitniši korak pa je naredil 6. grudna 1708 papež Klemen XI., ko je zapovedal, da ima biti praznik neomadežanega spočetja za vse verne katoličane zapovedan praznik.

Kaj se je po tem še pogrešalo? Edino le slovesna določba svete rimske cerkve, da je neomadežano spočetje Marijino verska resnica, od Boga razodeta, ki jo mora verovati vsaki katoliški kristijan. Videli smo, koliko so se trudili v 17. stoletju, da bi dosegli to določbo, španjski katoličani. V 18. stoletju so stopili Italijani na njihovo mesto. Mej njimi je češčenje neomadežanega spočetja naj bolj pospeševal sveti škof in cerkveni učenik Alfonz Ma-

rija Ligvori; za določenje verske resnice pa se je naj več trudil apostoljski misijonar, frančiškan sveti Leonard iz Porto-Mavricija. O svetem Alfonzu nam tukaj ni treba nadalje govoriti; tudi Leonardovega življenja ne bomo popisovali, niti zaterjevali s koliko ljubeznijo je sploh vdan bil presveti devici Materi božji Mariji. Kako si je prizadeval za razglasenje verske resnice njenega neomadežanega spočetja, to pa nam pričate najboljše dve lastni pismi svetega moža, s katerima moramo seznaniti naše bravece, ker bodo iz njiju najlažje spoznali veliko njegovo gorečnost v tej imenitni zadevi.

Pervo je pisano leta 1740 v Pariz papeževemu poslancu Krešenciju. Poglavitni kos tega pisma slove tako-le:

„Milost svetega Duha bodi vedno z Vami, prečastiti Gospod! . . . Silno sem se veselil, da so Vas na ondukajšnjem dvoru tako dobro sprejeli; čestitam Vam k temu. Želim pa, da bi porabili to h koristi svete vere, da bi se namreč potrudili kralja in kraljico v njihovih dobrih namenih poterditi, da bi se čistost svete vere v njihovem kraljestvu neomadežana ohranila. Pred vsem drugim pa, ako dobite priložnost na samem govoriti s kraljico, vcepite ji pobožnost do neomadežanega spočetja Marijinega in recite ji, ako hoče, da bo njeno kraljestvo varno, kralj srečen in njeni mlajši na prestolu vterjeni za vse večne čase, naj prav priserčno časti neomadežano spočetje Matere božje in naj si prizadeva, da se bo razglasilo za versko resnico. Stvar je v istini že dobro napeljana in pripravljena; španjski kroni je mnogo na tem, da se srečno doverši. Ako zdaj tudi ondukajšnja tako pobožna kraljica nase vzame, da se bo Francosko pridružilo prizadevanju v tej veliki zadevi, ki je najimenitniša mej vsemi, ki so se kedaj obravnavale v vseh vladnih izbah in državnih zborih, potem se bo dobro izešlo. Povejte ji v mojem imenu, da bo zveličana skozi celo večnost in tista krona, ki jo zdaj na zemlji nosi, ki je venderle slamnata, naj si bo še tako draga, spremenila se bo v častni venec, ki jo bo osrečeval skozi celo večnost. Poskusite ravno to tudi pri kardinalu Fleriju; recite mu, ako hoče pred svojo smertjo še svet v redu videti, Francosko srečno, krivoverstva zaterta in vse težave mej raznimi silami rešene, naj dela sè vso močjo na to, da se bo neomadežano spočetje razglasilo za versko resnico . . . O, potem bo mogel gospod kardinal mirno spati; zakaj nebeška devica bo z nadzemeljsko politiko vse težave tukaj dolu na tem

nizkem svetu poravnala in njegova prevzvišenost bo imela to korist, da bo poleg nevmerjoče slave na tem svetu tudi v nebesih na visok prestol povišana. Še to največo slavo moje nebeške kraljice mi daj Bog videti in potem vmreti.“ —

Drugo pismo v tej zadevi je pisal sveti Leonard najberž v začetku leta 1747 na nekega imenitnega cerkvenega veljaka. Začenja se s priserčnim obžalovanjem zaradi hudobnega počenjanja sovražnih vojakov po cerkvah in podobah Matere božje v Jenovi. Nadalje se tolaži z resnično pobožnostjo jenoveških prebivavcev, kaker se je razodela na nekem misijonu, ki ga je imel Leonard tamkaj leta 1743. Potem nadaljuje:

„Kar mi je pa še zlasti na sercu, je to, da mi pomagajte, prečastiti Gospod, da se poravna neizmerno onečeščenje, katero se je storilo naši veliki kraljici; jaz želim, da bi se naredila iz meseca, ki ga ima pod nogami, krona za veliko skrivnost njenega neomadežanega spočetja, in da bi se to razglasilo za versko resnico. Ne vstrašite se, ko to slišite, kaker bi tirjal kaj, kar ne more biti. Nemogočnost je le v odlašanju, s katerim se zaderžuje najimenitniše opravilo, ki se je doveršilo kedaj na svetu. Po milosti božji je dozorelo bolj, kaker si mislite. To lahko sprevidite iz le-teh opazek. Ko mi je papež Klémen XII. blagega spomina, obširno pismo glede odpustkov svetega križevega pota podati blagovolil, vzel sem si serčnost ter ga prosil milosti, da naj bi to veliko skrivnost za versko resnico poterdil. Postavile so se mi nasproti navadne težave. Tu sem ga prosil dovoljenja, da bi smel popraševati, kakih misli so v ti zadevi gospodje kardinali, in papež mi je dovolil. Šel sem torej od enega do drugega in vsi, kar jih je bilo v Rimu, so se kazali nagnjeni tej skrivnosti, razen enega, ki ga je Bog čez malo mesecev k sebi vzel. Najbolj pameten in veljaven svet pa mi je dal kardinal Imperiale, kateri kaže veliko prevdarjenost pri vsakem svojem početju. „Vidite, pater“, je rekel, „mnogi mislijo, da papež ne more te skrivnosti za versko resnico razglasiti brez občnega cerkvenega zbora. Ne da bi kaj dooločeval o tej misli, hočem vam povedati, kako bi se mogel zbrati cerkveni zbor brez nobenih iztroškov. Vi patri — observanti, reformati, konventuali in kapucini — ste raztreseni po celem svetu. Vaši generalni ministri naj vkažejo vsem provincijalom, naj si prizadevajo, da pregovore vse škofe, da naj vsi, koliker jih je, ob enem času zahtevajo od papeža poterjenja te verske resnice. Prepričani bodite, razen kakega posameznega bodo vsi za to vneti, in

28/5

glejte, vesoljni cerkveni zbor bo vkup. Pojdite pa tudi k raznim kronskim poslancem in naklonite jih, da bodo pisali svojim vladarjem, naj se z ravno tako prošnjo obernejo do svetega stola.“ — Jaz sem šel, oni so pisali in vse države so pri volji. — „K temu prihaja še to“, je rekel kardinal nadalje, „da so vse visoke šole obljubo naredile, braniti to skrivnost; vse bodo na vaši strani, vsi redovni predstojniki, razen enega, so ravno te misli in, ako hoče te, vse republike, vse katoliške države sè vsemi svojimi mesti, dekani, župniki, vse ljudstvo v vseh deželah boste našli pripravljeno pomagati. Tu je pač jasno, da hoče to vsa katoliška cerkev.“ — Naj živi torej neomadežano spočetje naše presvete gospe! Govoril sem o tem tudi s kardinalom Belluga, ki me je objel veselja; on je pisal na Španjsko, kjer se je začelo vse gibati. Skupščina neomadežanega spočetja, ki je tam, je naročila našemu redovnemu komisarju za Indijo, naj spiše obravnavo, v kateri naj dokaže, da se dá ta skrivnost v bližnjem času razglasiti za versko resnico. Obravnava se je natisnila in v mnogih odtiskih poslala v Rim. Pisavec je pisal dobro, vendar bi se bili želeli še močnejši dokazi. Jaz sem se obernel tudi do nekega beneškega duhovnika, izverstnega bogoslovca, zgodovinarja in dogmatika, katerega se je posluževal papež Klemen XI., da je pisal bulo „Unigenitus“. Delal je 10 ali 12 let in učenjaki jako hvalijo njegovo delo. In ker mnoge zadržuje spoštovanje do angeljskega učenika svetega Tomaža, zato morate vedeti, da sem prosil jaz njegovo prevzvišenost kardinala Krešencija, ko je bil papežev poslanec v Parizu, naj da preiskati v rokopisih svetega Tomaža, ki so v kraljevi knjižnici, kateri misli je prav za prav sveti učenik. On je to storil sè vso marljivostjo in mi jih poslal poterjene s kraljevim pečatom; sveti učenik imenuje našo gospo prosto vsakega, izvirnega kaker djanjskega greha, kar pričajo tudi mnoga stariša izdanja, ki se nahajajo v raznih knjižnicah, zlasti v vatikanski. Kaj hočemo več? Prosimo torej v vroči molitvi, da bi vlil sveti Duh papežu, da bi z gorečnostjo v roke vzel tako imenitno delo, od katerega je odvisen mir in pokoj na svetu; zakaj jaz imam za gotovo, da se bo začel vesoljen mir, berž ko se bo preveličastni gospodovavki ta čast izkazala. O kolika dobrota, kolika dobrota! . . . Ali potrebno je, da pride žarek iz nebes; ako se to ne zgodi, je znamenje, da še ni prišel čas, ki ga je za to odločila božja previdnost, in treba bo še nadalje poterpljenje imeti o pogledu tako popolnoma zašlega sveta! Vendar na vsak način koristi, da se je ta reč sprožila; do-

seglo se je vsaj to, da se obhaja na praznik neomadežane slovesna kardinalska maša.“ —

Kar je tako priserčno želel, sveti Leonard v svojem telesnem življenju več ni včakal. Vmerl je namreč 26. listopada leta 1751 in preteklo je še celo stoletje, dokler se je v naših dneh dopolnilo, po čemer so hrepenele pobožne duše toliko stoletji. Ravno priobčeno pismo sv. Leonarda je k temu krepko pripomoglo, kakor bomo videli naposled.

Življenje svetega Ludovika IX.

francoskega kralja, patrona tretjega reda
svetega Frančiška.

XVI. Druga križanska vojska svetega Ludovika, njegova poslednja bolezen in smert.

Že je potekalo trinajsto leto, kar se je bil kralj Ludovik vernil iz svete dežele; vendar je še vedno imel na rami križec, znamenje vojaka Kristusovega. Nigdar ni namreč popustil te misli, da je dolžan še enkrat na vojsko iti zoper sovražnike svete Kristusove vere in doveršiti, kar se mu prvič ni posrečilo. V tem sklepu so ga poterjevala žalostna poročila, ki so vedno prihajala z Jutrovega. Kristijani so bili mej sabo needini in v vednem prepiru, pa tudi od mohamedancev so imeli zopet če dalje več terpeti. Sultan Bibars je vzel kristijanom leta 1261 več mest v Siriji; leta 1265 je poderl cerkve v Betlehemu, Nazaretu in na Taboru; leta 1266 je dobil Cezarejo, Arsuf in Kerkisijo v svojo oblast. Mesto Safad se mu je branilo dalj časa; naposled je je prisilil z lakoto, da se mu je vdalo. Zmagavec je hotel prebivavce primorati, da bi se spreobrnili k islámu; 600 jih je dal ob glavo deti, ker so se branili; dva frančiškana so živa oderli, kakor svetega Jerneja, zato ker sta svetovala kristijanom, naj se ne vdajo. Ravno tisto leto je vzel Bibars tudi Jafo in Antiohijo.

Taka žalostna sporočila so tergala serce svetemu kralju francoskemu. Že leta 1265 je poslal skrivaj k papežu Klemenu IV. poslanca, kateri je imel svetemu očetu kraljev namen razodeti in prositi privoljenja in dobrega sveta. Papež najprej ni bil pri volji

kralju to dovoliti, zlasti ker je bil Ludovik preslabotnega zdravja; potem pa je začel omahovati in naposled mu je dal dovoljenje in blagoslov ter obljubil po svoji moči skerbeti zanj. Pa tudi zdaj Ludovik še ne razodene očitno svojega namena. Natihoma da popraviti morsko loko Eg-mort, da bi imele tam ladje bolj varno zavetje, in sezidati zraven mesto, kjer bi ljudje, ko hočejo na morje, ali ko se vračajo domov, mogli dobivati, kar bi jim bilo potrebno. Naposled skliče velikaše svojega kraljestva k državnemu zboru, kar se je takrat na Francoskem imenovalo „parlement“. Sešli so se v Parizu 24. sušca 1267. Sveti Ludovik pride v zbor s ternovo krono Kristusovo v rokah in nagovarja gospodo z gorečo besedo naj gredo ž njim in končajo sramoto svete dežele. Ta dan so razen njega križ sprejeli trije njegovi sinovi, Filip pervorojenec, Janez s primkom Tristan in Peter, tudi mnogi drugi grofi in plemenitaši.

Zlasti si je prizadeval kralj svojega zvestega prijatelja Žoenvilja pridobiti, da bi šel ž njim na vojsko. Kaker druge velikaše, povabil je tudi njega na državni zbor v Pariz; ali Žoenvilj se je izgovarjal, da ima merzlico štiridnevnic, da ne more priti. Kralj mu je poročil nato, da ima zadosti ljudi, ki znajo pregnati merzlico štiridnevnic, naj torej iz ljubezni do njega vendar le pride v Pariz. In Žoenvilj je šel, ne da bi vedel, zakaj kralj ta zbor sklicuje. Ko so torej sprejeli kralj in njegovi sinovi križ, pregovarjala sta Ludovik in Teobald, navarski kralj, tudi Žoenvilja, naj sprejme križ in zopet gre ž njimi na vojsko za sveto deželo. Ali Žoenvilj se ni dal pregovoriti, zlasti zato ne, da se ne bi mej tem njegovim podložnim dema tako slabo godilo, kaker se jim je, ko je bil vpervič z Ludovikom šel čez morje, ker so jih kraljeve gosposke silno molzle in zatirale. Sploh pa je bila na Francoskem večina zoper namen Ludovikov in Žoenvilj pravi, da je mnoge slišal, ki so rekli, da so tisti storili smertni greh, kateri so mu nasvetovali to vojsko. Zakaj dokler je bil kralj na Francoskem, bilo je celo njegovo kraljestvo v miru in pokoju in pravica je vladala. Berž pa ko je odešel, začelo se je vse majati in podirati. Pa tudi zato so ti svetovavci grozno napak storili, ker je bil kralj tako bolehen in slaboten na telesu, da ni mogel nositi orožja, niti jezdariti delj časa. „Nekedaj, ko smo se vračali s prejšnje križanske vojske“, pravi Žoenvilj, „moral sem ga nesti na róčaju iz grada grofa Ok-serskega notri do frančiškanov“. To se je bilo sicer že leta 1254 prigodilo in torej za leto 1267 ničesar ne dokazuje; vendar pa je

verjetno, da Ludovik od takrat nigdar več ni prav k moči prišel.

Dasiravno je torej Žoenvilj v resnici ljubil svojega kralja, vendar se ni dal pregovoriti, da bi se bil vdeležil vojske, o kateri si je naprej mislil, da ne bo koristila niti kralju niti kraljestvu. Drugi veljaki so se vdali večinoma Ludoviku za ljubo; mej temi so bili poglavitni razen že gori imenovanega Teobalda, kralja navarskega, zeta Ludovikovega, Robert, sin Ludovikovega brata, grofa artoaškega, Jancz, sin grofa britanskega, Alfonz, brat Ludovikov, grof poatuski, in Guido grof flanderski. Poslednja dva pa sta bila že prej sprejela križ, namenivši se na vojsko za svete kraje.

Potem ko je torej očitno razodel Ludovik svoj namen in zanj pridobil obilno število francoskih veljakov, poroči to svetemu očetu papežu Klemenu IV. Papež mu dovoli desetino od vseh cerkvenih dohodkov njegovega kraljestva za tri leta in sprejme pod varstvo apostoljskega sedeža njegove in vseh drugih, ki hočejo z njim na vojsko iti, zemlje in posestva.

Tri leta so se delale priprave; kralj in papež sta si prizadevala po svoji moči vse tako vravnati, da bi mogla vojska dober vseh imeti. Zlasti sta skušala mir narediti mej Benečani in Jenovezi, kar se jima pa ni posrečilo. Leta 1269 je pridobil Ludovik za sveto vojsko tudi Edvarda, angleškega kraljeviča, moža visoke postave, poštenega, serčnega in silno junaškega, kateremu je tudi denarja dal za pot v sveto deželo. Ravno to leto je bil poslal k Ludoviku slovesno poslanstvo tuniški sultan iz Afrike, ki je bil kerščanski veri nagnjen, ali vsaj delal se je tako.

Zgodilo se je pa, da je imel na praznik svetega Dionizija v ravno tega svetnika cerkvi kerščen biti neki sloveč jud in kralj sam mu je hotel biti za botra. Povabil je Ludovik tudi poslance tuniškega sultana k slovesnosti in pri tej priliki jim je rekel iz globokine svojega serca: „Povejte od moje strani gospodu, vašemu kralju, da jaz tako silno želim zveličanja njegove duše, da bi rad bil v saracenski ječi vse dni svojega življenja, kjer bi nigdar več ne videl sončne svitlobe, da bi le vaš kralj in njegovo ljudstvo odkritoserčno se pokristijanili.“ —

Pred odhodom je zadela Ludovika še velika žalost; vmerla mu je meseca svečana 1270 sestra, zv. Izabela ali Elizabeta, devica drugega reda svetega Frančiška, katere god se obhaja v našem redu prvi dan meseca kimavca.

Tudi je spisal kralj pred odhodom svojo poslednjo voljo ali testament, v katerem je naj prej zapovedal, da naj se plačajo po

njegovi smerti vsi njegovi dolgovi, in če se je morebiti komu kaka škoda ali krivica zgodila, naj se poravna; potem je odločil od svojega premoženja 4000 liver*) svoji ženi, kraljici Marjeti, 10000 liver svoji mlajši hčeri Anjezi, 2000 svojim služabnikom, okoli 15000 liver pa je razdelil mej vdove, sirote, potrebne učence, cerkve, bolnišnice in zlasti mnoge razne samostane, ki so v testamentu poravni versti naštet. Tako je odločil n. pr. frančiškanskemu samostanu v Parizu 400 liver, drugim frančiškanskim samostanom na Francoskem pa skupaj 600 liver, ki naj se razdele po svetu in določbi francoskega provincijala in pariškega gvardijana in lektorja ali dveh od teh.

Svojim mlajšim sinovom Janezu, Petru in Robertu je v posebnih pismih dal zemlje, katere naj bi imeli ko podložni svojega starišega brata Filipa, ki je imel biti po Ludovikovi smerti kralj francoski.

Ravno te dni meseca svečana 1270 je Ludovik možu dal svojo hčer Marjeto, Janezu vojvodi bračantskemu. Tako je preskerbel vse svoje otroke.

Skerbeti pa je imel še za svoje kraljestvo, da ne pride v nered in zmešnjavo, ko njega ne bo doma. Postavil je torej za vladavca in svoja namestnika dva modra, pametna in zvesta moža, častitljivega očeta Matevža, opata pri svetem Dioniziju, in gospoda Simona Nigelskega (de Nigella); pariškemu škofu pa je dal oblast, oddajati tiste duhovske službe in časti, katere je sicer imel kralj pravico deliti; priporočil pa mu je, naj jih deli le po svetu pametnih mož, kancelarja pariške cerkve, dominikanskega priorja in frančiškanskega gvardijana pariškega, ali vsaj dveh od teh.

Mej tem je bilo oboroževanje doveršeno. V petek, štirinajsti dan meseca sušca 1270 je sprejel kralj v cerkvi svetega Dionizija iz rok Radulfa, albanskega škofa in poslanca papeževega, romarsko palico in torbo in z altarja je vzdignil zastavo svetega Dionizija, priporočevaje se pobožno z mnogimi molitvami svetim marternikom Dioniziju, Rustiku in Eleveriju. Drugi dan, v soboto, je slovo vzel še v pariški veliki cerkvi, kamor je šel iz svojega gradu; z njim je šel njegov sin Peter, ravno tako bos, njegov stariši sin Filip, in bratov sin Robert grof artoaški pa sta šla obuta. V nedeljo zjutraj se je v Vensenu poslovil od svoje žene Marjete, katero je pustil vso potopljeno v solze, ihtečo in zdihujočo.

*) Imela pa je pariška livra 25 francoskih soldov.

Proti koncu meseca malega travna je prišel Ludovik v Egmort, kjer se je imela vojska zbrati. Ž njim so prišli njegovi trije sinovi in njegova stariša hči, ki je imela tudi iti čez morje, njen mož kralj navarski in drugi.

Vojska večinoma še ni bila tam, vendar se je naglo začela zbirati; od vseh strani so prihajali plemenitaši in priprosti; kaker kobilice je pokrivala zemljo neizmerna vojska. Dolgo pa ni bilo ladji, ki so jih imeli Jenovezi dati; skoraj dva meseca je morala vojska čakati nanje. Ko so naposled vendar prišle in je imel iti kralj s svojimi sinovi na morje, nagevoril je svojega pervorojenega s temi spomina vrednimi besedami: „Glej, sin, kako se jaz že star mož vdruči odpravljam na ta pot, ko je že tudi kraljica, tvoja mati, postarna in imamo po milosti božji svoje kraljestvo brez nobene zapreke in bogastva, vgodnosti in časti, koliker je prav, nam ne manjka. Glej, pravim, kako zavoljo Kristusa in njegove svete cerkve ne prizanašam svoji starosti, niti me ne vpogne osamelost tvoje matere, vgodnosti in časti zaničujem in premoženje trošim za Kristusa. Glej, kako tebe in tvoja brata in pervorojeno sestro sabo jemljem, in bi vzel ob enem tudi četertega sinu, da bi bil le nekoliko bolj odraščen. To pa ti pravim zato, da, ko boš po moji smerti prevzel kraljestvo, ne boš prizanašal za Kristusa, cerkev in katoliško vero nobeni stvari, ne ženi, ne otrokom, ne kraljestvu. Hotel sem namreč tebi in tvojim bratom na sebi samem podati zgled, da, če bo treba, tudi vi storite tako.“

Pervi dan meseca malega serpana 1270 po sveti maši, ob jutranji zarji, ko je sonce vshajalo, šel je kralj na morje. Šel je s svojim sinom Petrom na lastno ladjo; Filip njegov stariši sin pa je šel s svojo gospo na drugo ladjo in ravno tako so šli grof artoaski s svojo ženo in nivernski grof vsak na svojo.

Po mnogih nadlogah in težavah se pripeljejo čez osem dni do Káljara, glavnega mesta sardinskega otoka. Tam so tedaj Pizanci gospodarili, ki so bili Jenovezom sovražniki. Ker pa je bilo na križanskih ladjah gotovo do 10000 Jenovezov, ne bomo se čudili, da so jih v Káljaru slabo sprejeli. Živeža skoraj ni bilo dobiti za drag denar — ljudje so poskrili vse, kar so imeli — in bolnike toliko da so jim dovolili znositi v neki oddaljen frančiškanski samostan.

Ko so bili zbrani v kaljarski loki vsi francoski veljaki, sklical jih je kralj na svojo ladjo k posvetovanju, kam naj bi se najprej obrnili. Sklenilo se je, da si imajo podvreči, preden gredo v E-

gipt ali v sveto deželo, mohamedansko kraljestvo tuniško, ki je bilo nasproti sardinskega otoka v bližnji Afriki. K temu je svetega Ludovika naj bolj naklanjalo, ker je mislil, da se tuniški sultan le svojih ljudi boji, da se ne spreoberne h kerščanstvu; berž ko se bo on z vojsko približal, pa ga bo prijazno sprejel, kaker se mu je prej po poslancih prijatelja kazal, in hitro se bo dal kerstiti. Da bi deželo, kjer sta nekedaj živela sv. Ciprijan in sv. Avguštin, zopet pridobil za sveto katoliško cerkev, to je bila Ludovikova pri-serčna želja. Tudi zato je kazalo, da bi bilo dobro, da kristijani v oblast dobe tuniško kraljestvo, ker je bila ta dežela bogata in je vedno podpirala Egipčane zoper kristijane. Ako si jo kristijani pod-veržejo, odpade Egipčanom pomoč in tuniško bogastvo se bo dalo dobro rabiti za vojsko v Egiptu in sveti deželi. Pa še neki drugi vzrok je bil. Karol Anžuski, Ludovikov brat, ki je bil od leta 1265 napolitanski in sicilijski kralj, bi se bil rad maščeval nad tuniščani, ker mu že tri leta niso hoteli plačevati nekega navadnega letnega davka. Hotel se je torej le proti temu vdeležiti vojske, da se gre najprej zoper Tunis.

V torek, 15. malega serpana, so se križaniki odpeljali proti Afriki, in že čez dva dni, v četrtek, so bili v morski loki starega slovečega mesta Kartage. Mnogi ljudje, ki so bili na gorah, so zbežali, ko so videli bližati se zemlji toliko ladji. Drugi dan, to je v petek, so šli križaniki na suho; nikoger ni bilo, ki bi jim bil branil. Ali na tistem kraju ni bilo nikjer sladke vode, da bi bili pili, tako, da jim je bilo huje na zemlji, kaker jim je bilo na ladjah. V soboto jih je šlo torej nekoliko do nekega turna, ki je bil bli-zu; tam je bila sladka voda v vodnjakih. Ali prišli so Saraceni in pobili nekatere. Nato so šli drugi križaniki ter vzeli tisti turen; zopet pa je prišla večja množica Saracenov, ki je obdala turen od vseh strani. Kralj je moral poslati pomoč in tako se je vnel tu precej hud boj, dokler so kristijani rešili te, ki so se bili vjeli v turen.

V pondeljek se je vzdignila vsa križanska vojska proti kartaški terdnjavi, ki je bila eno uro hoda od kraja, kjer so bili na suho stopili. Gredoč so tudi tisti turen zopet zasedli; Saraceni, ki so bili tam okrog, so vsi zbežali. Vojska se je vstavila v kartaški dolini, kjer je bilo mnogo vodnjakov in dobre vode precej. V četrtek nato so križaniki vzeli kartaško terdnjavo in pobili tam mnogo Saracenov, ki so se jim zoperstavili. Kralj je dal mertve

pokopati in očediti mesto, da bi notri pripravil stanovanje ženskam in bolnikom.

Napak pa je ravnal Ludovik zopet, ker nato ni šel naravnost proti glavnemu mestu Tunisu; počakati je hotel svojega brata Karola Anžuskega, siciliskega kralja, in čakal ga je cel mesec dni. Mej tem so pa Saraceni vedno nadlegovali kristijane sè zvižacami in orožjem, tako da ti nigdar niso imeli miru.

Trud, afrikanska vročina in pomanjkanje zdravega živeža in vode, to so bile grozne nadloge, ki so ves ta čas tlačile kristijane, in te nadloge so porodile druge, začele so se v ležišču mnoge razne bolezni, ki so grabile ne le priproste ljudi, temuč tudi veljake in kneze. Eden prvih ki ga je vzela nemila smert, bil je kraljev sin Janez Tristan, tisti ki je bil rojen na Egiptovskem v Damijati, dvajsetleten nedolžen mladenič, ki so ga kralj in vsi drugi priserčeno ljubili. Vmerl je 3. velikega serpana. Kako je žaloval vbogi oče za tem svojim dobrim otrokom, to si je lahko misliti. Šest dni potem je vmerl papežev poslanec, kardinal albanski. Tadi Filip, Ludovikov pervorojenec, je bil zbolet; napadla ga je bila merzlica. Naposled se vleže tudi Ludovik; lotila se ga je najprej driska, in potem huda neprenehalna merzlica. Ležal je blizu tri tjedne. V začetku, ko je še bolj pri moči bil, opravljal je leže na postelji z enim svojih kapelanov vse duhovne ure in vsaki dan se je brala vpričo njega sveta maša. Ko mu je huje prihajalo, dal si je postaviti pred posteljo križ, na katerega je pogostoma obračal oči. Vsaki dan zjutraj, ko je bil še tešč, pa si ga je dal prinesti k sebi, da ga je poljubljal in objemal z veliko pobožnostjo in spoštovanjem. Tudi je za svojo bolezen Bogu pogostoma hvalo dajal, dostikrat je molil in ponavljal očenaš, apostoljsko vero in psalm „Vzmihi se me, o Bog, po svoji veliki milosti, in po obilnosti svojega vsmiljenja izbriši mojo hudobijo.“ Pogostoma se je izpovedaval svojemu kapelanu, dominikanu Gofridu, in prejemal presveto rešno telo, na tleh kleče zunaj postelje.

Ko je Ludovik čutil, da se mu bliža smert, pokliče k sebi svoje otroke ter jih posledujč nagovori. Svojemu starišemu sinu Filipu in hčeri Elizabeti, ženi kralja Teobalda, pa izroči pismi, polni lepih naukov, ki jima jih je bil malo pred boleznijo z lastno roko napisal. Kako je pisal Elizabeti, je znano že našim bravcem (glej str. 88 in dalje). Tukaj naj pristavimo po obljubi nekoliko še iz prelepega pisma, ki ga je pisal svojemu nasledniku na francoskem tronu.

V začetku opominja Ludovik kaker v onem Elizabeto tako v tem Filipa prav po očetovsko, naj ljubi Boga čez vse in bolj ko vsega drugega se varuje smertnega greha; bolezn, križe in težave, katere mu bo morebiti Bog poslal, naj voljno prenaša in se Bogu zahvali zanje; tudi za dobrote naj se ponižno Bogu zahvali in skerbno se varuje, da se v sreči ne prevzame in grehu ne vda. Naj sprejema pogostoma zakramente svete pokore in presvetega rešnega telesa in lepo se obnaša v cerkvi pri službi božji. Naj bo vsmiljen z vbogimi in žalostnimi, naj jim rad pomaga in jih tolaži. Svoje serčne britkosti naj potoži svojemu izpovedniku ali kakemu drugemu poštenemu možu, da jih bo lažje prenašal.

Potem nadaljuje:

„Dragi sin, tvoji prijatelji naj bodo pošteni možje, ali redovniki ali svetovni in varuj se tovarištva s hudobnimi. Z dobrimi rad imej dobre pogovore. Rad poslušaj kaj o Bogu bodi si v pridigah bodi si zasebno. Odpustkov dobivati si rad prizadevaj. Ljubi dobro na drugih in hudo sovraži. Ne terpi, da bi se govorile vpričo tebe take besede, ki bi mogle koga v greh napeljati.

Ne poslušaj rad, če kedo o drugih kaj slabega govori. Po nobenem načinu ne terpi besede, ki bi kazala sovraštvo proti Bogu ali njegovim svetnikom. Ako pa bi kaj takega govoril duhovni, ali kaka tako imenitna oseba, da bi je ti ne smel kaznovati, vkaži da se naj to naznani tistemu, ki bo mogel kaznovati takega človeka. Dragi sin, skerbi, da boš tako popolnoma v vseh rečeh, da se bo videlo, da poznaš dobrote in časti, katere ti je izkazal naš Gospod, tako da boš zaslužil prejeti sveto maziljenje, s katerim se francoski kralji posvečujejo, ako bode Bogu ljubo, da prideš k temu, da boš vladal kraljestvo.“

Nato mu priporoča zlasti natančno pravičnost z besedami, ki smo jih navedli že v 7. poglavju (stran 149.) in potem nadaljuje: „Jako marljivo varuj in brani vse može svojega kraljestva, zlasti pa duhovnike, da se ne bo zgodila kaka sila ali krivica njim ali njihovemu blagu... Ne verjemi lahko kaj zoper služabnike svete cerkve, ampak v časti jih imej in varuj jih, da bodo v miru mogli opravljati službo božjo. Razen tega te učim, da s posebno ljubeznijo ljubi redovnike, in jim rad pomagaj v njihovih potrebah, in mej njimi ljubi še posebno tiste, kateri bolj častijo Boga in mu služijo. Dragi sin, učim te, da ljubi svojo mater in časti jo, njene dobre nauke rad sprejemlji in izpolnjuj in bodi voljan po njenem dobrem svetu se ravnati. Ljubi svoje brate in zmirom jim dobro želi, ve-

seli se nad njihovimi dobrimi napredki in bodi jim za očeta, da jih boš učil v vsem dobrem. Ali varuj se, da zavoljo ljubezni, ki jo imaš do koga, ne zajdeš s poti pravice pri sodbi in ne storiš kaj drugega, kakor kar bi po pravici imel storiti.

Dragi sin, učim te, da podeljuj cerkvene službe, katere imaš ti oddajati, poštenim možem in po svetu poštenih mož; pa meni se zdi, da bo koristniše, da jih deliš takim, ki nimajo še nobene, kakor da bi jih delil drugim. Ako pridno preiskuješ, dobil jih boš zadosti, ki ničesar nimajo, katerim bodo po pravici podeljene dobrote svete cerkve. Dragi sin, učim te, da se ogiblji po svoji moči, da se ne boš vojskoval z nobenim kristijanom. Ako se ti zgodi kakor krivica, prizadevaj si spoznati, ali bi ne mogel najti primernega načina, po katerem bi nazaj dobil svojo pravico, preden začneš vojsko, in to stori s tem namenom, da se ne store grehi, kateri se gode v vojskah. Ako bi se pa primerilo, da bi moral vojsko začeti... zapovej ostro, da se bodo vbogi, ki niso ničesar krivi, varovali, da se jim ne bo škoda storila, bodisi, da bi se jim požgalo, kar imajo, ali na kakov drugi način.... Skerbi tudi, preden vojsko začneš, da po pametnem posvetovanju sprevidiš, da je stvar popolnoma pravična, in da boš zadosti opominjal krivičnika, in tako dolgo čakal, dokler bo tvoja dolžnost čakati. Dragi sin, verhu tega te učim, da si pridno prizadevaj pomiriti vojske in prepire, ki bodo v tvojem kraljestvu ali mej tvojimi varovanci, ker je to jako ljubo našemu Gospodu....

Dragi sin, posebno skerbi za to, da boš imel dobre urednike in pravične sodnike v svojem kraljestvu in večkrat preišči, kako se obnašajo. Tudi glede svojih domačih skerbi, da ne bodo kaj pomenjali, kar bi se ne spodobilo. Dasiravno imaš namreč sovražiti vsako hudobo pri vseh, vendar moraš bolj sovražiti hudo, katero bi delali tisti, ki od tebe dobivajo oblast, in bolj moraš skerbeti in braniti, da tvoji domači kaj hudega ne store.

Dragi sin, učim te, da bodi vedno vdan sveti rimski cerkvi in najvišjemu škofu, očetu našemu, to je papežu, in izkazuj mu spoštovanje in čast, kakor si dolžan svojemu duhovnemu očetu.

Dragi sin, rad izročaj oblast ljudem, ki imajo dobro voljo, in kateri jo znajo prav rabiti, in z veliko pridnostjo si prizadevaj, da se grehi odpravijo iz tvoje dežele, namreč nesramne prisege in vse, kar se godi in govori iz sovraštva do Boga ali naše gospe ali svetnikov...

Dragi sin, učim te, da pridno skerbi, da bo denar, katerega izdaš, dobro obrnjen in po pravici sprejet...

Dragi sin, prosim te, ako je Bogu ljubo, da grem pred tabo s tega sveta, skerbi, da se mi bo pomagalo z daritvami svete maše in drugimi molitvami in pošlji k redovnim skupščinam francoskega kraljestva in veli jih prositi, da naj molijo za mojo dušo, in ti sam imej ta namen, da naj od vsega dobrega, kar storiš, Gospod Bog meni delež dovoli.

Dragi sin, jaz ti želim vse dobro, kar more in mora želeti oče sinovi, in prosim Boga Gospoda našega Jezusa Kristusa, da naj te po svoji veliki milosti in po zasluženju blažene matere svoje, device Marije, po zasluženju angeljev in arhangeljev in vseh svetnikov in svetnic, varuje in brani, da ne boš storil kaj nasprotnega njegovi sveti volji, in ti da milost njegovo sveto voljo tako izpolnjevati, da boš njemu služil in naš Gospod meni in tebi po svoji neskončni dobroti to podeli, da ga bova po tem vmerjočem življenju mogla gledati, hvaliti in ljubiti brez konca. Amen. Slava, čast in hvala njemu, ki je edini Bog, Oče, Sin in sveti Duh brez začetka in brez konca. Amen.“

To je duhovni testament svetega Ludovika, ki ga je zapustil svojemu sinu. Pač lepe, plemenite besede moža, ki je imel združene v sebi vse lastnosti dobrega kralja in velikega svetnika!

Poglejmo zdaj poslednje trenutke njegovega časnega življenja! Še popolnoma zaveden in jasnega uma, prosil je svetega poslednjega olja. Ko se mu je delil ta zakrament, molil je z duhovniški psalme in litanije z veliko pobožnostjo. Smert se je bližala nato s hitrimi koraki; zdaj Ludovik ni mislil na ničesar več kakor na Boga in na povišanje svete katoliške vere. Ko je le natihoma in z veliko težavo še mogel govoriti, rekel je mož božji in v resnici katoliški tem, ki so stali pri njem in poslušali njegove besede: „Za Boga skerbimo, kako bi se mogla katoliška vera po Tuniškem pridigati in vsaditi. O, kedo bi bil pripraven, da bi se poslal tja pridigat!“ In večkrat so ga slišali šepetaje ponavljati konec tiste molitve, ki se poje o svetem Dioniziju, posebnem patronu njegovega kraljestva: „Daj nam prosimo, Gospod, srečo tega sveta iz ljubezni do tebe zaničevati in nobene njegove zopernosti se ne bati.“ Ravno tako je večkrat ponavljal začetek molitve o svetem Jakobu apostoljnu: „Bodi, Gospod, ljudstvu svojemu posvečevavec in varih!“

Ta dan pred smertjo — ravno je bila nedelja — sprejme Ludovik poslednjikrat z naj večjo pobožnostjo na tleh kleče svojega

zveličarja v presvetem zakramentu. Po noči nato so ga slišali reči po francosko: „Mi pojdemo v Jeruzalem! O Jeruzalem! o Jeruzalem!“ Mislil je na nebeški Jeruzalem, ki mu je bil že tako blizu. Drugi dan zjutraj ni mogel več govoriti, vendar je gledal svoje domače, ki so stali okrog njega silno prijazno, kaker sè sladkim smehljanjem. Pred poldnem je bilo videti, kaker bi bil zadremal kake pol ure. Okoli poldne pa je odperl oči in proti nebu povzdignil roke rekoč: „Predobrotljivi Gospod Bog, vsmili se ljudstva, ki stoji tukaj, in pripelji je nazaj v domovino, da ne pade v roke svojih sovražnikov in ne bo prisiljeno zatajiti tvoje presveto ime!“ Čez nekoliko časa je rekel blaženi kralj še te besede po latinsko: „Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo! Vstopil bom v tvojo hišo, molil bom proti tvojemu svetemu tempeljnu in hvalil bom tvoje ime.“ Nato ni več spregovoril. Okoli treh popoldne se mu je približala zadnja ura. Na postelji s pepelom potreseni v podobi križa leže je služabnik božji izdihnil svojo blago dušo. Vmerl je najboljši kralj, ki ga je kedaj videla francoska dežela. „Zgodovina nima lepšega zgleada knezu, ki hoče vladati po volji božji, k sreči svojega naroda.“ *)

Tretji red na poti proti večnosti.

Hitro, hitro minijo prijetna leta, ko živi človek v otročji nezavednosti, brez skerbi, brez greha, v kerstni nedolžnosti. Za njimi pridejo dnevi mladeniške dobe, dnevi, ti so kako lepi, pa zraven tako nevarni! Zdaj je človek na razpotju. Na levi strani se mu odpira široka in gladka cesta, na desni pa vidi ozko stezo, ki se po stermem bregu vije više in više. In na razpotju je kazalo, to je sveto pismo, na katerem je zapisano, da derži tista široka cesta v pogubljenje, tista ozka steza pa v večno življenje. — Kaj boš izvolil, mladenič? kaj boš izbrala, devica? O poslušajta, predraga, mater svojo, sveto cerkev; kamer vama ona pravi, tje se obrnita! Slušajta jo in srečna bosta.

Ali peklenska stara kača, ki v njeno brezno derži tista široka cesta, ona ima vedno svoje ljube hčere na razpotju, da vabijo

*) Weiss, Weltgeschichte.

in mamijo ljudi. Posvetno nagnjenje, vertoglavo dete, pripleše ti naproti, kaker noro. Pleše, naj bo vroče, da vse od njega teče, in ko se vlije ploha; razpne dežnik, pa pleše nadalje. In hitro se pridruži ničemernost, belo in erdeče naličkana, dopadljivo se oziraje po sebi in svoji senci. In iz množice drugih peklenščic, ki vse skušajo zapeljati, koger morejo, razgaljena nasladnost sladko se režaje, omamljivo se zvijaje, šeptaje medeno ljubeznjivo, katili v človeka.

Ah in ta cesta, ta cesta sama, kako lepa in vabljava je videti! Mej gosposkimi verti, mej cvetočimi travniki in senčnatimi gozdiči gre polagoma knavzdolu. In ni samotna; polno je na nji lepih, veselih ljudi. Tu gredo peš v kratkočasni družini, tam jezdarijo, kaker bliski, na krasnih konjičih, zopet drugi derdrajo v svetlih, pozlačenih kočijah, vsi gizdavo opravljeni in silno glasni; ukajo, pojo in godejo in streljajo vmes, kaker bi bili najeti. Ob cesti pa stoje vse po versti pivnice in gostilnice, igrališča in gledališča in druge take hiše, vse lepe, kaker cerkve in gradovi. In po njih se vstavljajo popotniki, veselijo se, gostijo se in pijejo in igrajo in svoje malike časte vsak po svoji volji.

Tako vabljava je videti cesta, ki derži na levo stran; vsa različna pa je vboga stezica, ki gre na desni strani, kaker se kaže, le mej ternjem in bodečim opričjem, vedno vkrebri. Majhine kapelice, postaje svetega križevega pota, stoje razpostavljene ob njej. In s trudom leze gori tu in tam kak popotnik, bos in borno oblečen, s težkim križem na rami. Vender je veselega obraza, moli grede in svete pesmi poje. Semtertje se jih vidi pač tudi majhina družbica, ki skupaj molijo in pojo in z ljubeznijo eden drugemu odnašajo križe.

Malo prijetnega obeta le-ta stezica. Gdo bi se čudil, da se neizkušeni mladini le raji na levo obračajo oči, kjer je zapeljivega toliko! Vender v takih izkušnjavah, v tako imenitnih trenutkih ne pušča Bog človeka brez svoje posebne pomoči. Po stezi mu prijazno prihajajo naproti, lepe kaker nebeški angelji, sveta ponižnost, sveta čistost, sveta poterpežljivost in druge čednosti, mej vsemi najlepša, sveta ljubezen božja. Priljudno vabijo mladeniča, vabijo devico na ozko stezo, ki pelje v sveti raj.

Ali kaker so angeljsko lepe te nebeške vodnice, kaker ljubeznjivo in goreče vabijo na pravo pot — dosti jih ne vidi in noče videti njihove lepote, dosti jih ne sliši njihovega prijaznega vabila in tudi noče slišati; nasprotnice na levici so omamile vid in

sluh, ah, premnogemu, premnogi! In saj gre „kompanija“ tudi ž njimi po tej široki cesti. Ž njimi torej, le veselo ž njimi, po plešiščih in igrališčih, v slastih in strastih, razuzdano, neugnano! Tu je življenje, tu je smeh! Hej, le naprej, iz greha v greh! —

In gredó. Gredó, dirjajo, divjajo; ujeti hočejo vsi težavi, vsi britkosti, navžiti se na svetu vse mogoče in nemogoče sladkosti in dobrote. Ali pa bodo našli res na tej poti, kar iščejo? ali bodo vživali tu pravo serčno veselje, če tudi le za kratke trenutke? — O kaj še! V veliki zmoti bi bil, kedor bi to mislil. O prvem požirku začuti grešnik grenkobo strupene medicine, po kateri je tako gorelo njegovo poželenje. Vest ga speče, strah ga strese, hud je sam nase, nezadovoljen sè svojim stanjem, nesrečen.

Vender angelj varih ni zapustil te vboge duše; prijazno pristopi in ljubeznjivo opominja k pokori. Blager mu, gdor hitro sluša. Koliker prej, tolikanj lažje mu bo; zakaj poti greste bolj in bolj nadvoje, ta zmirom niže, ona zmirom više. Mogoče je sicer vedno v stran zaviti, dokler je popotnik še na cesti, na desno, po stezah svete pokore, ki vodijo gori na pot večnega zveličanja tudi od tukaj še; vender, koliker dalje se pride, tolikanj večje so ovire, tolikanj večje težave, toliko manj upanja!

Predrami se torej, prijatelj! Na tej široki cesti zastonj iščeš sreče, tudi le časne. Ali ne vidiš, kako si že obsut z gobami in garji, kako si poln bolezni, skrivnih in očitnih? Oberni se v kraj, na desno, brez obotavljanja, brez odlašanja! Slišiš, kako te milo vabi edina rešiteljica tvoja, resnična pokora? — Pojdi za njo, pe-ljala te bo pod goro milosti božje, pokazala ti bo tam čudodejno reko, katera ima tako moč, da očisti vse nesnage in vsake bolezni ozdravi. Ta reka je zakrament svete pokore. Ne sramuj se! Nihče te ne bo videl, ko Bog, ki te je vstvaril. Le proč torej cunje, ki skrivajo tvojo nesnago, in pogumno v vodo! Ne boj se! ni premerzla. Izkoplji se, izperi se, čisto se vmij; sonce božje milosti bo posijalo nate in ozdravljen boš. Potem pa križ na ramo in junaško gori po spokornem potu! Silno sterma je sicer tukaj, mnogo stermejšje od steze ljube nedolžnosti, po kateri si imel hoditi od razpotja gori; ali zdaj moraš na vsak način tod!

Tod? — kako? — dasiravno ozdravljen, očiščen, vender si še tako slab; in s tem križem? — Nikaker nikoli si ne upaš. — O pogum, prijatelj! Glej, kaj se ti ponuja pomočnikov, ki ti ljubeznjivo roke stezajo naproti, da bi te vzdignili čez te sterme pečine in spravili s pomočjo božjo visoko, visoko, kamer bi sam seveda

težko kedaj priplezal. — Vidiš, to je tretji red svetega Frančiška, in to je njegovo pravo opravilo, spokorne grešnike vzdigovati, voditi in podpirati na poti svete pokore. Podaj torej tudi ti, prijatelj, vesel roko bratom in sestram, ki te žele zveličati. Pridruži se tretjemu redu; v tej družbi boš imel veliko pomoč na poti, ki ti edina ostaja, ako hočeš dobro svoji duši. Ne presliši prijaznega vabila, da se ne boš kesal, ko bo že prekasno!

Poglejmo zdaj še nekoliko na ozko stezo ljube nedolžnosti, da bomo videli, kako se godi temu, ki je njo izvolil, ko je prišel na razpotje. Gotovo! pravo, čisto veselje se le tukaj more najti. O, ta steza nikaker ni neprijetna; res se krepko vzdiguje kvišku mej priprostim, pa lepo dišečim cvetjicem, vijolicami in šmárinicami, lilijami in rožami, in vmes se erdí mnoga sladka jagodica; na drevju poleg steze pa zori raznoverstno okusno sadje. In po gostem germovju okrog gnjezdijo slavčki in drugi božji ptički in pojejo tako lepo! Tu pa tam šumi tudi studenček izpod skale v senčnatem zatišju, kjer se počiva na voljnem mahu tako prijetno! — Ali ternja je seveda tudi semtertje in ostrega kamenja, in nevarnosti je zlasti v začetku še mnogo, mnogo. Hrup se s ceste še dobro sliši gori in zapeljivega vabljenja nikaker še ni konec. Kaj še! celo, ko je človek že daleč in visoko, ni mu še minila nevarnost. Tudi od tod se še lahko zajde knavzdolu; celo naenkrat se lahko globoko in pregloboko pade, ako nima človek nikoger, ki bi ga vderžal. In koliker pozneje padeš, toliko globočje, toliko manj ti ostane upanja, da bi mogel še kedaj nazaj priplezati po poti svete pokore. — Pa naj te tudi ne zadene tolika nesreča — pod križem, ki ga nosi, pač tudi pravični pade, kaker pravi sveto pismo, po sedemkrat na dan; seveda hitro vstane in gre naprej veselo, ker je vedno na gori milosti božje. Vender bo manj pogosto padal in še hitreje in laglje vstajal, ako popotuje v družbi ljubih bratov in sester, kateri mu bodo vedno pomočniki in podporniki.

Tudi nedolžnemu je torej tretji red velik dobiček na poti proti večnosti. Pomaga mu, da laglje vstaja po malih padcih, odpustljivih grehah, pa tudi varuje ga, mnogo bolje, kaker bi se mogel sam, da ne zajde knavzdolu, da ne pade smertno v globočino, po kateri se gre v mesto večnega terpljenja.

Leon XIII. Slovenom.

Letos 27. dan meseca rožnega sveta je minilo tisoč let, kar je poterdil papež Janez VIII. našemu narodu to posebno pravico, da sme imeti sveto mašo in vso službo božjo v svojem domačem, slovenskem jeziku. Spomin tega imenitnega dogodka se je omenjeni dan slovesno obhajal v Rimu, na Dunaju in po mnogih drugih krajih. Tudi sveti oče papež so hoteli pri tej priliki pokazati Slovenom svojo očetovsko ljubezen in posebno skerb, ki jo imajo za našo srečo in zveličanje. Pisali so na dan svetega Jeronima, patrona slovenske vstanove v Rimu, prekrasno pismo škofom celega katoliškega sveta, v katerem se spominjajo omenjene tisočne obletnice in določujejo, da se ima obhajati zanaprej vsako leto 5. dan meseca malega serpana v vseh katoliških cerkvah celega sveta god svetih slovenskih aposteljnov Cirila in Metoda; tudi življenje teh dveh svetih bratov lepo popisujejo in hvalijo Boga, ki jim je dal priložnost Slovenom izkazati svoje nagnjenje. To imenitno papeževo pismo je po pravici zbudilo veliko veselje po vseh slovenskih deželah. Terdno upamo, da bo obilo sadu rodilo in vse katoliške Slovence močno poterdilo v ljubezni do svete rimske cerkve in njenega vidnega poglavarja svetega očeta papeža. Ako bo le mogoče, bomo je celo dali natisniti v prihodnji zvezek.

Priporočilo.

Vse brate in sestre tretjega reda in druge naše pobožne brave prosimo, naj ta mesec s posebno gorečnostjo priporočajo vsmiljenemu Jezusu tiste verne duše redov sv. Frančiška po naših krajih, ki jih je Bog letos s tega sveta poklical v neskončno večnost. Ravno tako prosimo, da bi se spominjali v pobožni molitvi tudi drugih blagih mertvih, ki so naročeni bili in brali le-ta list; že jih je namreč nekoliko šlo iz tega življenja.

Zdaj pa še nekaj! Znano je, da je mej našimi slovenskimi brati Bolgarji, ki so večinoma žalibog odcepljeni od svete rimske cerkve, vendar le nekoliko tisoč katoličanov, ki so se, ni še davno tega, z nami zopet zedinili. So pa to silno vbogi ljudje in nimajo v svojih cerkvah še nič tabernakeljnov, ampak v škatlah iz pleha

v papirčkih zavito hranijo njihovi duhovniki presveto rešno telo. Komu bi se milo ne storilo, ko to bere? Misijonarji, ki so tam, prosijo torej, naj pomagamo, da se napravi mej temi našimi brati presvetemu altarnemu zakramentu primerno stanovanje. Za prvo silo bi bilo treba kakih 10 tabernakeljčkov in kakih 25 majhnih ciborijev (kelihov), kar bi stalo okoli 500 gld. Naj blagovolijo prečastiti gospodje dušni pastirji to svojim ovčicam povedati ter radovoljne darove pošiljati č. gosp. V. Lahu, kaplanu v Naklem pri Kranju, ali pa preč. gospodu kanoniku Urhu v Ljubljano.

**Dnevi popolnega odpustka in vesoljne
odveze in godovi svetnikov in svetnic redov
svetega Frančiška
meseca listopada.**

1. Praznik vseh svetih. *V. O.*
 4. Zv. Helena Enselminova, devica 2. reda.
 5. Zv. Rajnerij, spoznavavec 1. reda.
 6. Zv. Feliks Milanska, devica 2. reda.
 7. Zv. Bernardin Foški, spoznavavec 1. reda.
 12. Sv. Didak, spoznavavec 1. reda. **P. O.**
 14. Zv. Gabriel Feretti, spozn. 1. reda. *P. O.*
 16. Sv. Anjeza Asiška, devica 2. reda. *P. O.*
 17. Zv. Salomea, poljska kneginja, devica 2. reda. *P. O.*
 19. Sv. Elizabeta, patrona 3. reda. **P. O.** — *V. O.*
 20. Zv. Vitalis, spoznavavec 3. reda.
 21. Darovanje bl. device Marije *V. O.*
 25. Sv. Katarina, devica marternica. *V. O.*
 26. Sv. Leonard iz Porto-Mavricija, spozn. 1. reda. **P. O.**
 27. (Zv. Delfina, devica 3. reda. *P. O. f.*)
„ Zv. Rajmund Lulj, marternik 3. reda.
 28. Sv. Jakob iz Jakinske Marke, spozn. 1. reda, **P. O.**
 29. Praznik vseh svetih treh redov sv. Frančiška. **P. O.**
-